

УРА, НИЕ ЛЕТИМЪ!

Отъ Чано Алакс

Да, да, драги деца, знаем, че всички вие бихте искали да летите, но това щастие, за жалост, не е дадено всъщност, защото летенето е все още силна работа и при днешните оскъдни времена татко не винаги отваря портмонето, когато Петко или Кольо, Мими или Върна предважат някакво желание.

Б-р-р-р-р-р, б-р-р-р-р-р! Неще и дума, че на всички ви често се е случвало изведнъж да забърбате и да залука някоя надъ главни вън. Ха, тогава всички носете и очи се вдигат нагоре! Парашют, аероплан, или ако щастито особено ви се е усмихвало, дори иквой шепелитъ, и всички гледат замаяли студени следъ големитъ птици, които човешката ръка е създава и човешка ръка управлява през въздушното море.

Не се е минало много време, едва няколко десетилетия, опетато хората успява да построят въздушен корабъ или летателна машина, които да летят по наша воля носещ или наташатъ. Обаче, мечтата на хората да се откъснатъ отъ земята, и подобно на бонингъ птици да летятъ във въздуха, е много, много стара. Сигурно сте чели вече въ някоя приказка, че някой е претемавалъ летеща дръва, или куфаръ, или другъ някакъв предмет, който му е случилъ за щастие. Стари порежки предани разправятъ, че Виландъ Ковачицъ си направилъ една летеща дръва; отъ старогръцки предани пък се улича, че Демодолъ и неговиятъ синъ Ираносъ са се опитвали да летятъ. Разрече се също и за единъ персийскио принцъ, който летял въ въздуха съ помощта на единъ куфаръ, а въ приказкитъ отъ „Хилладо и една нощъ“ четеме дори за единъ дървенъ конъ, който не само, че летял, но имал и кервало. — Въобще това са само легенди. Но тѣ все пакъ доказватъ колко голѣмъ и неодоимъ е били стремението да се постигне мечтата за завладяване на въздуха. Родилъ са се неустойли следъ неубавъ и съвсемъ бавно се е крачили къмъ целта. Знае се, че някой си Аргентусъ отъ Тарентъ построялъ единъ глѣбъ, който, изпълненъ съ спиртни паръ, се подигналъ самъ въ въздуха. Но и тукъ историята е съмнителна. И неорекиснато се е работило и опитвало, за да се дойде по-близо до целта. Дори и голѣми аударомъ Лескардо да Винчи се е занимавалъ съ мисълта, дали човѣкъ ще се научи някога да лети, а Франческо Сима издалъ дори, въ 1670 год., една книга, въ която подробно описвалъ какъ би трябвало да се построи единъ въздушенъ корабъ. Споредъ него, въздушниятъ корабъ щялъ да се носи отъ джарменини кълба, въздухитъ отъ актрещността на които щялъ да бъде изпомпанъ. Самъ Лена, обаче, нагледа не се е решилъ

да построи подобенъ единъ летателенъ уредъ. Но неговитъ идеи били подемъ и разработени отъ други въздушниковани отъ сжщата мисълъ море и най-после, едва въ 1709 год., португалецитъ Дюкъ Лоренцо Гузмио успялъ да построи апаратъ, съ който се опитвалъ въ Лисабонъ да се издигне въ въздуха. Но той не се издигналъ много, защото машината му се заклѣла на единъ изпадения на шаркиио палатъ, разкъсала се, паднала на земята и като награда за всички мъжн и лишения, Гузмио поживялъ само дули и присябалъ. Обезкураженъ по тоя начинъ, той нагледа престаналъ да се занимава повече съ опититето си и така именно се развилото и забравило.

Но тукъ едва не поможъ случайността. Тае чудна случайность, която не веднажъ е помагала и поднивала напредъ много открития, рисуващи да се забравитъ или да спреть успѣльоритивитето си. — Единъ денъ финансъ Монтолфиеръ сеялъ да послишшната маса въ срѣста кѣшъ въ Лионийа и работелъ, когато въ старта алѣвала мена му и пострѣвалъ единъ токущо изпрана фуста да се сѣши надъ разпалената печка. Последната била силно разпалена и покорно разкъсвала топлатинаа си, подъ влиянието на която фустата не само, че носяшнала и се разворнала, но топлатинаа въздухъ започналъ да влиже въ нея, издухъ и като голѣмъ зѣмненъ и почналъ лѣно да и повдига къмъ тавана.

Когато Монтолфиеръ случайно видѣлъ глава отъ работната си маса, видѣлъ чудото и съжареното главета му била пронизана отъ мисълта: щомъ толкова въздухъ е въ състояние да подигне нагоре фустата, то сигурно, ако се направн единъ балонъ и се изпълни съ топъл въздухъ, той също би се издигналъ въ въздушното пространство. Той събавилъ опититето си на свое братъ и даването се започнали трѣсново за работа. И ето, тѣ стигнали толкова далечъ, че единъ денъ, на 5 юни 1783 год., успѣли да пуснатъ лѣрнѣтъ си съ топъл въздухъ малѣненькъ балонъ.

Хората гледали съ зѣмленъ отъ оудане уста, голѣмото кълбо, което се издигнало бавно презъ огнѣтъ нѣкъ и изчезнало въ облакитъ. Нагледа ли летѣ, къде ли ще падне? Действително, балонитъ падналъ някъде, но това не било така интересно за болшинството, тъй като жалъ това всичко било само една весела забавъ. Така мислѣла поне голѣма часть отъ публиката. Но же мислѣли така дамата брета Монтолфиеръ, не мислѣла това и финансътъ Шарлъ, който направилъ предположението да се изпълни балоне — юнитъ тогава отъ копринени платъ — наместо съ топъл въздухъ, — съ водородъ. Такавъ единъ балонъ се издигналъ въ въздуха на 27 августъ 1783 г.